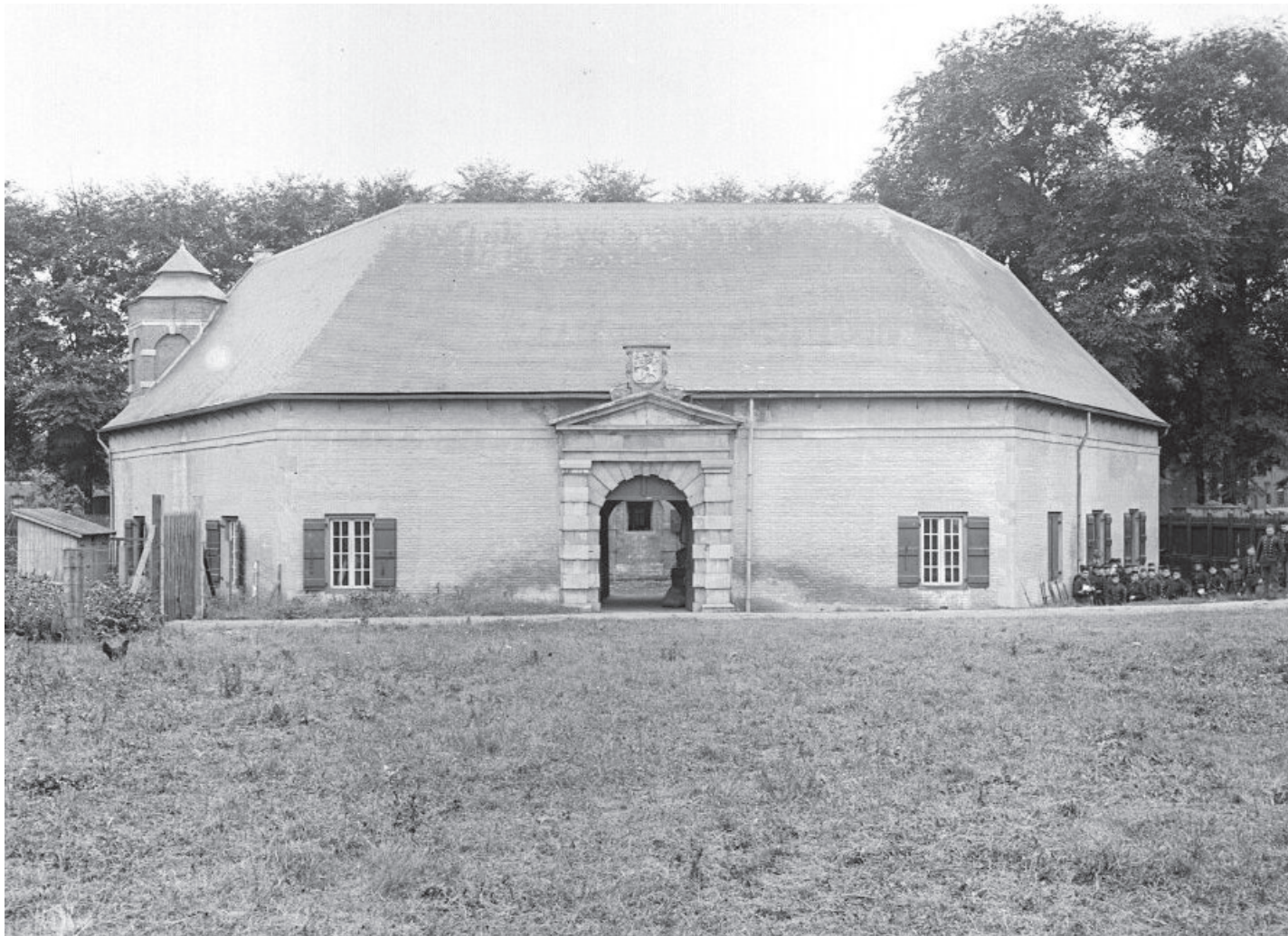

BiermanHenket is sinds het begin intensief betrokken bij de herbestemming en restauratie van het zeventiende-eeuwse Kruithuis in 's-Hertogenbosch: eerst rondom de haalbaarheidsstudie, nu met een zorgvuldig, realistisch en doordacht ontwerp. Het markante en rijksmonumentale gebouw gaat daarmee, ruim vierhond jaar na de oorspronkelijke bouw, een nieuwe toekomst als vesting- en watermuseum tegemoet.

Het Kruithuis, het enige in Nederland bewaard gebleven kruitmagazijn uit de Tachtigjarige Oorlog, is een belangrijk rijksmonument. In het nieuwe vestingmuseum wordt het verhaal van de plek, de Tachtigjarige Oorlog en het beleg van 's-Hertogenbosch in 1629 verteld. Daarnaast gaat het watermuseum onder auspiciën van UNESCO in op vier eeuwen inundatie om 's-Hertogenbosch en fungeert de locatie als bezoekerscentrum van de Zuiderwaterlinie. De nieuwe museumfunctie is op een ingetogen wijze in het zeshoekige gebouw ingepast. De museale route maakt dan ook optimaal gebruik van de bestaande en nagenoeg ongewijzigde structuur: de hoofdentree blijft als zodanig in gebruik, de begane grond en verdieping bieden fraai zicht op de binnenplaats en blijven met elkaar in verbinding staan door de bestaande, historische wenteltrap. Nieuwe toevoegingen, zoals de lift, zijn zo eigentijds en subtiel mogelijk ingepast in de unieke, historische context.

Kruithuis anno 1920

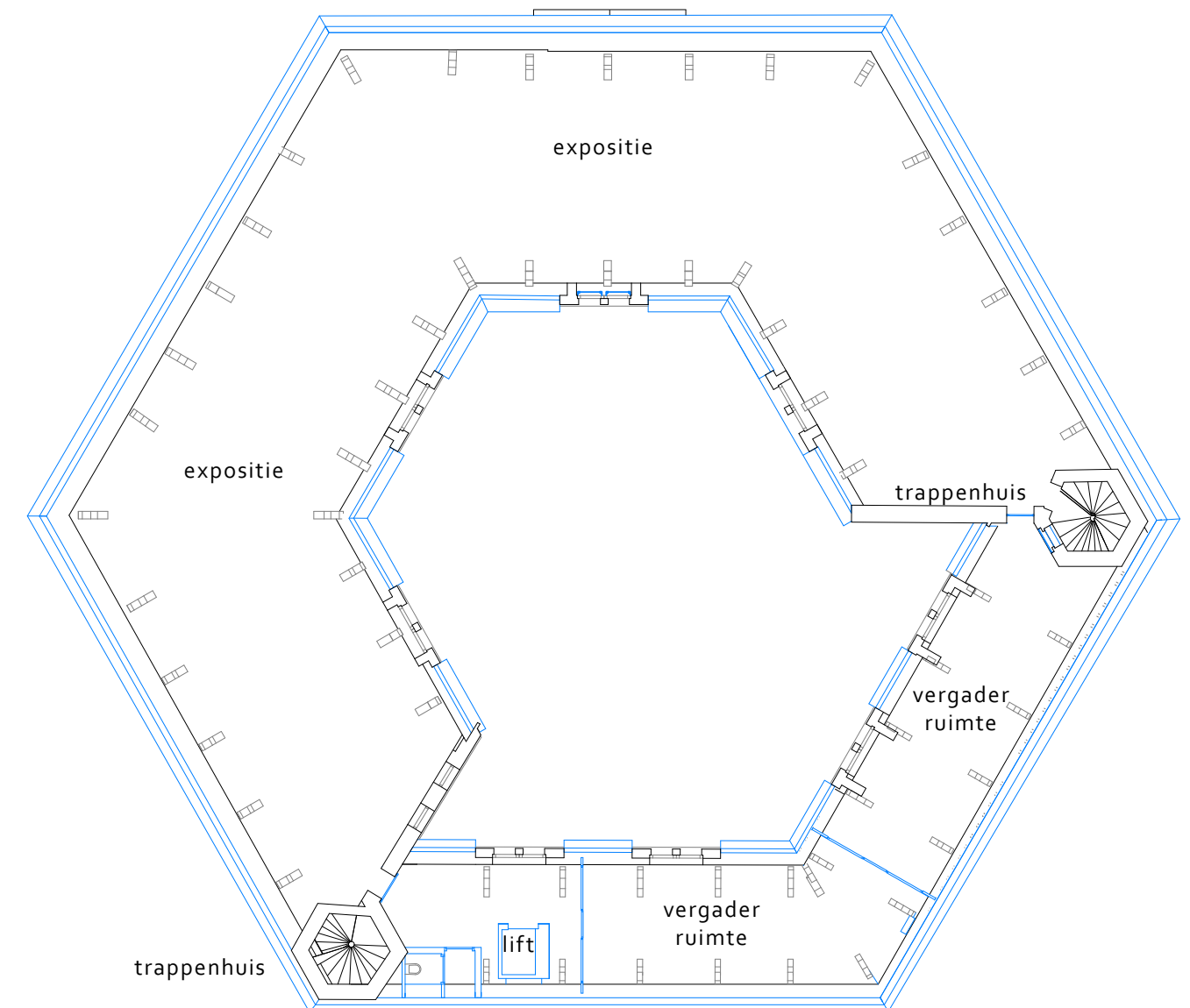
Museum Kruithuis 2025

Een belangrijk ontwerpuitsgangpunt was dat het gebouw voor iedereen toegankelijk zou worden. Daarom is er een lift opgenomen in het gebouw en zijn alle vloeren op de verdieping naar één niveau gebracht. Hiervoor is plaatselijk een niet-monumentale vloer verlaagd. Om dit te realiseren zijn de oude spantbenen op ambachtelijke wijze verlengd.

Het Kruithuis heeft niet alleen nieuw perspectief door de herbestemming gekregen, maar is ook op het gebied van duurzaamheid toekomstbestendig. Het gebouw is voorzien van een duurzame klimaatinstallatie en de gebouwschil is op gepaste wijze geïsoleerd. Onder de nieuwe geïsoleerde betonvloer bevindt zich de luchtbehandeling en elektra. Het gebouw heeft een A++ energielabel. Alle aanpassingen hiervoor zijn zorgvuldig en met respect voor het monument vormgegeven.

Plattegrond begane grond

Plattegrond eerste verdieping

Kleurgebruik

Er is kleuronderzoek verricht naar het oorspronkelijke kleurgebruik van het Kruithuis. In de oudste lagen van het schilderwerk op de entreedeur is een diepe rode kleur teruggevonden, die ook aansluit bij het literatuuronderzoek naar het kleurgebruik in die tijd. Dit heeft als uitgangspunt gediend voor het opstellen van het kleurenplan, dat voornamelijk bestaat uit robuust kleur- en materiaalgebruik dat goed past bij het stoere karakter van het gebouw.

Historisch rood in de toiletgroep

In het interieur is gewerkt met circulaire materialen. De bestaande leien van het dak zijn vervangen, de oude leien die hiermee beschikbaar kwamen zijn hergebruikt in het interieur. Aan de hand van een aantal proefopstellingen is de wijze van bevestiging en het patroon vastgesteld voor de niet-alledaagse, innovatieve wandbekleding van de entree van het gebouw. Daarnaast is het eikenhout van de vloer van de begane grond verwerkt in de ontvangstbalie.

Nieuwe dakleien op het dak

Oude dakleien als wandbekleding

Bar van oude eiken vloerdelen

Historische vondsten tijdens renovatie

Samen met restauratie-aannemerscombinatie Nico de Bont TBI – Kuijpers heeft het ontwerpteam de werkvoorbereiding en uitvoering vormgegeven. Zoals vaak bij restauratieprojecten kwamen er tijdens de uitvoering onverwachte zaken aan het licht, waar het team op moet anticiperen. In dit geval ging het ook om positieve vondsten: bij het ontgraven van de beganegrondvloeren zijn 17e-eeuwse munitieresten gevonden, zoals handgranaten en musketkogels. Deze zijn inmiddels opgenomen in de collectie van het museum. Bij de aanleg van de nieuwe riolering en het uitgraven van de gracht werd bovendien een oude Latijnse tekst blootgelegd. Vermoedelijk bevond deze zich ooit onder de oorspronkelijke ophaalbrug. De inscriptie luidt passend: "Slaap om te ontwaken."

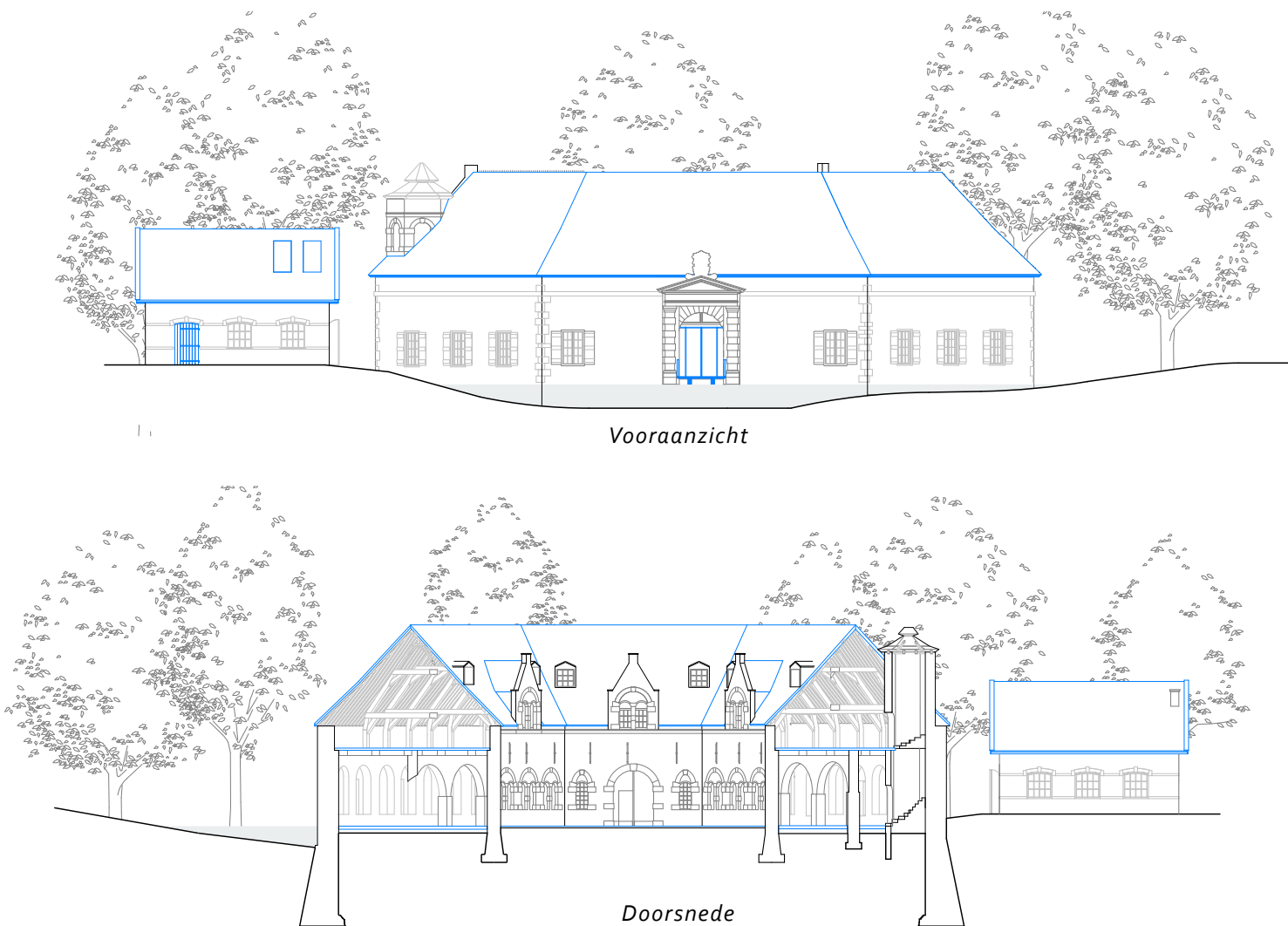
Munitieresten

In het werk an de brug

Inscriptie "Slaap om te ontwaken"

Met dit restauratieplan komt er een nieuwe eigentijdse brug en wordt een deel van de gracht hersteld. Tijdens het ontwerp is onderzoek gedaan naar de wijze van restauratie van de gevel in combinatie met het herstellen van de gracht. Uiteindelijk is er voor het ontwerp gekozen waarbij het grachtprofiel een dusdanige diepte heeft dat de natuurstenen lijst weer goed tot zijn recht komt en ook de verhouding van de gevel, die nu veel hoger is, beter tot zijn recht komt. De restauratie van de gevel is zeer terughoudend uitgevoerd zodat het patina van de gevel behouden is gebleven en bijvoorbeeld de beschadigingen uit WOII zichtbaar zijn gebleven.

Met het Zuid Willemvaartsplan is het park rondom het Kruithuis onderdeel van het project geworden. Ook het voormalige Geweermakershuisje is gedurende het project toegevoegd aan het plan. Het huisje, inmiddels een gemeentelijk monument, is gerestaureerd en biedt onderdak aan de duurzame installaties zoals de warmtepomp. Het gerestaureerde gebouw is een aanwinst voor het complex.

Doorsnede Zuid Willemsvaartplan

het Geweermakershuisje stond op de nominatie om gesloopt te worden maar is met inzet van het team behouden en nu gemeentelijk monument.

Opdrachtgever, Initiatiefnemer: *gemeente 's-Hertogenbosch,*
de Kring Vrienden van 's Hertogenbosch

Architect: *BiermanHenket*

Aannemer: *Nico de Bont*

Interieurarchitect: *BiermanHenket*

Ontwerp museale gedeelte: *Pronk Studio, Podium Bureau voor*

Educatieve Communicatie